Vlaams Parlement

stuk **19-B** (2011-2012) – Nr. 3-H
ingediend op 19 juni 2012 (2011-2012)

Ontwerp van decreet

houdende tweede aanpassing
van de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2012

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Vera Celis
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

verzendcode: BEG

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de heer Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
de dames Vera Celis, Goedele Vermeiren;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heren Willy Segers, Kris Van Dijck;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier:

19-B (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Erratum + Bijlagen
– Nr. 2: Amendementen
– Nr. 3-A: Verslag namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
– Nr. 3-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
– Nr. 3-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
– Nr. 3-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
– Nr. 3-E: Verslag namens de Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
– Nr. 3-F: Verslag namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
– Nr. 3-G: Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

12 (2009) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

12-A (2010-2011) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

12 (2011-2012) – Nr. 1: Evaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
– Nr. 2: Verslag

17-A (2011-2012) – Nr. 1: Algemene toelichting
– Nr. 2: Toelichtingen per programma

18-B (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

20-B (2011-2012) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen heeft tijdens haar vergaderingen van 7 en 14 juni 2012 de haar toegewezen decreetsbepalingen en programma's besproken van het ontwerp van decreet houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012 (*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 19-B/1).

De uitgavenbegroting werd besproken in samenhang met het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 (*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1636/1). Voor het verslag zie *Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1636/10.

I. GELIJKE KANSEN

1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

De *minister* stelt dat na de eerste versnelde begrotingscontrole die hoofdzakelijk de vertaling was van de generieke besparingsmaatregelen, wat voorligt de klassieke begrotingscontrole is waarbij een actualisatie is gemaakt van alle inkomsten en uitgaven.

De voornaamste aanpassing aan de begroting Gelijke Kansen situeert zich bij de Nederlandstalige Vrouwenraad. Naast een bijkomende indexering van 4000 euro wordt een bijkomend krediet van 31.000 euro ingeschreven om een DAC-contract van deze organisatie te regulariseren vanaf 1 juli 2012.

Verder is er nog een indexering voorzien van 7000 euro voor de meldpunten Discriminatie.

2. Bespreking en indicatieve stemming

Er worden geen opmerkingen gemaakt.

De toegewezen decreetsbepalingen en programma's behorende tot het bevoegdheidsdomein Gelijke Kansen worden indicatief aangenomen met 10 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

II. ONDERWIJS

1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

De *minister* zegt dat door de terugval van de economische groei de Vlaamse Regering eerder in 2012 al een eerste begrotingscontrole moest uitvoeren om de Vlaamse begroting in evenwicht te houden. De grote schokken zijn dan ook tijdens deze vervroegde begrotingscontrole al opgevangen.

In het kader van de voorliggende begrotingscontrole 2012 wordt enkel nog de gefaseerde afbouw van het Vlaamse personeelsbestand met 6% tegen 2014 concreet ingevuld. De bijdrage voor Onderwijs en Vorming bedraagt hiervoor in 2012 ongeveer 700.000 euro. Verder worden ook de werkingsmiddelen van het deeltijds kunstonderwijs, de pedagogische begeleiding en de centra voor leerlingenbegeleiding naar analogie met de andere onderwijsniveaus en onderwijsinstellingen gedesindexeerd tot niveau 2011. In totaal gaat het om een daling van 518.000 euro op deze begrotingsposten (zie ook *Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1636/1 en 10).

De onderwijsbegroting blijft op koers van een normale groei. Als men de zogenaamde 'overflow' – dit zijn de bijkomende eenmalige budgetten ingevolge de nieuwe aanrekeningsregels in toepassing van het Rekendecreet – buiten beschouwing laat, stijgt ze na de

tweede begrotingscontrole 2012 met ongeveer 1,3% ten opzichte van de eerste begrotingscontrole 2012.

Er is reeds ruimte voor bijkomende initiatieven. Zo zijn er bijvoorbeeld de bijkomende middelen voor het nieuwe financieringssysteem basisonderwijs en schoolinfrastructuur.

Zoals reeds aangekondigd bij de eerste begrotingscontrole gebeurt de gewone 'screening' van alle onderdelen van de onderwijsbegroting in het kader van deze tweede begrotingscontrole 2012. Op basis van het nazicht van de parameters die bij de begrotingsopmaak werden gebruikt, gebeurt de bijstelling van de onderwijsbegroting aan de hand van de gewijzigde technische situaties.

De minister overloopt de voornaamste aanpassingen.

– *Aanpassingen aan het loonmodel*

Bij de begrotingscontrole worden de loonkredieten geraamd uitgaande van de gekende uitgaven van het voorgaande begrotingsjaar terwijl dit bij de begrotingsopmaak nog de uitgaven waren van twee jaar terug. Deze recentere uitgavenbasis is een betere basis om de raming te maken van 2012.

Bij de begrotingscontrole 2012 gebeurt de raming op basis van het aantal budgettaire fulltimes tot en met december 2011. Voor de raming van de resterende maanden van het schooljaar 2011-2012, wordt een extrapolatie gemaakt op basis van de al gekende maanden. Om de raming te maken voor de drie maanden van schooljaar 2012-2013 die in 2012 vallen, wordt gebruik gemaakt van de gekende leerlingenevoluties en geactualiseerde elasticiteiten tussen leerlingen en BFT's. Zowel de leerlingenprognose als de gebruikte elasticiteiten zijn ten opzichte van de initiële raming ongewijzigd zodat de inschatting van het aantal te verwachten BFT's slechts heel beperkt is gewijzigd.

De belangrijkste aanpassing situeert zich in het verwerken van de overschrijding van de spilindex, die een stijging van 2% vanaf maart 2012 of van 132,6 miljoen euro extra met zich meebrengt.

Voor de vergrijzingscoëfficiënt wordt zoals voorgaande jaren uitgegaan van de reële vergrijzing van het voorgaande begrotingsjaar. De reële vergrijzing van 2011 bedraagt 0,222% waarop voorzichtigheidshalve een verdere stijging van 0,05% wordt doorgerekend. De gemiddelde verwachte vergrijzing komt bijgevolg op 0,290% te liggen zodat de loonbehoeften toenemen met 7,5 miljoen euro ten opzichte van de initiële raming.

Uitgaande van de geactualiseerde gegevens van de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers stijgen de behoeften voor de kinderbijslag met 0,3 miljoen euro.

De bijkredieten voorgaande jaren stijgen met 0,9 miljoen euro ten opzichte van initieel 2012.

Om het nieuwe omkaderingssysteem in het basisonderwijs vanaf 1 september 2012 in te voeren, wordt supplementair 18,3 miljoen euro voorzien (cf. infra).

– *Aanpassingen aan de werkingsmidellen basisonderwijs en secundair onderwijs*

De werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs dalen met 732.000 euro door de aanpassing van de leerlingenevolutie en de herraming van de natuurlijke afvloei van het administratief meester-, vak- en dienstpersoneel.

– Andere budgettaire correcties

Naast de actualisatie van de parameters voor de loon- en werkingsmidellen wil de minister nog de nadruk leggen op het inschrijven van bijkomende middelen voor een aantal belangrijke initiatieven en aandachtspunten. De volgende elementen wil hij in dit verband beklemtonen.

Ten eerste is er de capaciteitsproblematiek. Er werd voor gezorgd dat vanuit de buffer voor dringende investeringen 18 miljoen euro aan machtigingskredieten bijkomend wordt voorzien voor schoolinfrastructuur. Deze machtigingen dienen om de problematiek van de infrastructuurnoden in steden, die te kampen hebben met capaciteitsproblemen, verder op te vangen.

Ten tweede is er de omkadering basisonderwijs. Vanaf 1 september 2012 gaat het geobjectiveerde nieuwe omkaderingssysteem basisonderwijs in (zie *Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1591/4). Enerzijds wordt de lat gelijk gelegd in omkadering voor kleuter- en lager onderwijs. Anderzijds worden de socio-economische leerlingenkenmerken in rekening gebracht voor het bepalen van een deel van de basisomkadering. Om het nieuwe omkaderingssysteem te realiseren, wordt er 52,7 miljoen euro extra in het basisonderwijs geïnvesteerd. Voor 2012 betekent dit een bijkomend budget van 18,3 miljoen euro. Dit betekent een surplus van 1320 kleuteronderwijzers en 235 bijkomende onderwijzers lager onderwijs.

Ten derde is er voor de uitbetaling van de studietoelagen bijkomend 2.366.000 euro voorzien. De dossierbehandeling gebeurt namelijk efficiënter door een betere sturing en opvolging.

Tot slot is er de werkingsenveloppe hoger onderwijs waar de minister supplementair 200.000 euro voorziet voor de werkingsuitkeringen hoger onderwijs om de opgebouwde anciënniteit in het volwassenenonderwijs en/of deeltijds kunstonderwijs mee in rekening te kunnen brengen.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Jos De Meyer* wenst de aandacht te vestigen op de middelen voor schoolgebouwen. Hij wil het niet alleen hebben over de tweede begrotingscontrole 2012 maar tegelijk ook over de begroting 2013. Hij vreest immers dat het parlement bij de indiening van de nieuwe begroting 2013 nog slechts een kleine impact zal kunnen hebben.

Op 13 juni was er in het nieuwsprogramma Terzake een reportage over de toestand van de schoolgebouwen. In het begin van dit werkingsjaar 2011-2012 heeft hij hierover een interpellatie gehouden (*Hand.* Vl. Parl. 2010-11, nr. C305). In de daarop volgende motie (*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1261/2) werd gevraagd om bij de begrotingscontrole bijkomende middelen uit te trekken voor schoolinfrastructuur. Nu zijn er inderdaad extra middelen toegekend aan AGIOn, vooral voor de capaciteitsproblemen. Dat is echter slechts een luik van de totale problematiek.

Zijn fractie heeft zich achter de afschaffing van de REG-procedure geschaard. Tegelijkertijd heeft ze echter een tijdelijke oplossing gevraagd voor een aantal specifieke dossiers. Er zou worden gestreefd naar een uitgezuiverde lijst van echte REG-dossiers, beperkt qua bedrag en qua overgangsperiode. Worden die afspraken gehonoreerd?

Bij de bespreking van de begroting 2012 had Vlaams minister Muyters, bevoegd voor Financiën en Begroting, gezegd dat er eerstdaags een oplossing zou zijn voor de problematiek van het Eurostatadvies. Op 12 juni 2012 heeft hij dezelfde minister daarover ondervraagd (*Hand.* Vl. Parl. 2011-12, nr. C261). Uit het antwoord bleek dat de Vlaamse Regering deze kwestie op 8 juni 2012 besproken heeft, ook al werd dat niet vermeld in de ontwerpagenda of in het verslag. Over de inhoud van deze bespreking wilde de minister niets zeggen. Hoe dan ook zal de waarborgregeling van de langetermijnlening moeten worden aangepast. Dat zal uiteraard financiële consequenties hebben, niet voor de schoolbesturen, maar wel voor de Vlaamse begroting. Dat heeft ook te maken met de beschikbaarheidsvergoedingen voor de DBFM-operatie.

Men dient ook rekening te houden met de wachtlijst. Nu worden de dossiers behandeld die ingediend zijn vóór juni 2001. De dossiers die nu ingediend worden, zullen wellicht twintig jaar of langer moeten wachten. Dat is niet houdbaar. In de volgende decennia dreigt men in een totaal onverantwoorde situatie terecht te komen.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vraagt of de gevolgen van de gewijzigde tbs-regeling in de tweede helft van 2012, zichtbaar zijn in de begroting.

Zal de minister het voorstel van mevrouw Van Hecke om de scholenbouw betaalbaarder te maken in overweging nemen?

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* sluit zich aan bij de opmerkingen van de vorige sprekers over de financiële gevolgen van de tbs-regeling.

De slechte toestand van het scholenpatrimonium in Vlaanderen heeft ze mee aangekaart in de reportage van Terzake. Heel wat scholen hebben acute infrastructuurproblemen. Er is zelfs geen geld om scholen te renoveren die met sluiting worden bedreigd omwille van een negatief advies van de onderwijsinspectie over hun infrastructuur. De DBFM-operatie was een absolute miskleun. Veel scholen moeten een groot deel van hun werkingsmiddelen gebruiken voor infrastructuurwerken zodat er nog slechts weinig overblijft voor de pedagogische noden. De kosten voor de overheid zullen nog hoger oplopen dan al voorzien was. Als er niet wordt ingegrepen, zal er een verschuiving moeten gebeuren van renovatie naar nieuwbouw. Er werd 18,5 miljoen euro uitgetrokken voor het oplossen van de capaciteitsproblemen in de steden. Er is echter ook nood aan een groeipad voor de reguliere financiering. Is de minister daarmee bezig?

2.2. Antwoorden van de minister

Minister *Pascal Smet* heeft begrepen dat de school waarover gisteren sprake was in Terzake, drie dossiers heeft. De twee voorgaande dossiers werden zeer snel behandeld. Het derde dossier werd echter pas heel recent ingediend. Het Vlaamse onderwijs kent zeker een infrastructuurprobleem. Bij de DBFM-operatie kunnen vragen worden gesteld. Toch worden er nu, in een economisch moeilijke periode, tweehonderd scholen gebouwd of grondig gerenoveerd, voor een bedrag van anderhalf miljard euro. In de rest van Europa zijn dergelijke operaties op dit ogenblik niet mogelijk.

Over de REG-procedure werden afspraken gemaakt met de onderwijskoepels en de inrichtende machten. AGIOn zal de scholen hierover inlichten.

De voorbije maanden werd er onderhandeld met BNP Paribas Fortis om na te gaan hoe men de operatie ESR-neutraal kon houden. Hij hoopt dat Eurostat in het najaar een 'clearing' zal geven voor dit dossier. De wens om dit ESR-neutraal te houden, zal wellicht leiden tot een meerkost voor de Vlaamse Gemeenschap, maar niet voor de scholen.

Mevrouw Van Hecke heeft in de reportage van gisteren een heel correcte houding aangenomen. Ze heeft de aandacht niet toegespitst op de huidige onderwijsbegroting. Ze beseft dat het gaat om een verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse Regering en van de hele Vlaamse samenleving. De komende tien tot vijftien jaar zullen er in Vlaanderen veel nieuwe en moderne scholen worden gebouwd. Daarvoor zal er in de komende jaren vijf miljard euro worden gevonden. Dat zal vooral een verantwoordelijkheid zijn voor de volgende Vlaamse regeringen. Deze regering moet een aantal mechanismen uitwerken. Hij heeft daarvoor al overleg gepleegd met de stad Antwerpen, met de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen en met AGIOn. Er is een historische reden waarom het vrij onderwijs zelf moet instaan voor dertig of veertig percent van de investeringskosten. Als men aan die mechanismen wil raken, komt men in een fundamenteel debat terecht. Hij is daarmee bezig. Hij hoopt dat hij in de komende weken aan de Vlaamse Regering een constructie zal kunnen voorleggen die zou toelaten dat lokale overheden scholen bouwen en ter beschikking stellen van alle netten, tegen een bepaalde vergoeding. Mevrouw Van Hecke suggereerde dat men hiervoor het spaargeld van de Vlaming zou aanspreken. Hijzelf en de heer Crombez hebben al een gelijkaardig voorstel gelanceerd. ESR-matig is dat echter niet zo evident, want het blijft een lening. Europa kijkt steeds strenger toe. Dergelijke creatieve oplossingen vergen de nodige samenwerking tussen de minister van Onderwijs, de minister van Financiën en Begroting en de minister-president. Hij benadrukt dat hij wacht op constructieve voorstellen van mevrouw Meuleman.

De tbs-regeling was opgenomen in de eerste begrotingscontrole, zij het zonder verdere detaillering. Van zodra er een besluit is genomen, kunnen er prognoses worden gemaakt. De reële impact zal echter afhangen van de reactie van de betrokkenen op deze maatregel.

2.3. Replieken

De heer *Jos De Meyer* meent dat het ongenuanceerd is om DBFM te bestempelen als een totale miskleun. Toch zou men wellicht niet op dezelfde wijze werken als men opnieuw mocht beginnen. Het gaat immers om een dure en vrij langlopende procedure.

Hij vindt het positief dat de afspraak die werd gemaakt rond de bijsturing van de REG-procedure wordt gehonoreerd.

De problematiek van de scholenbouw kan niet volledig worden verschoven naar de volgende regeerperiode. Er moet nu reeds een groeipad zijn, rekening houdend met de financiële toestand. Een nieuwe constructie kan natuurlijk pas in de volgende regeerperiode ten volle geïmplementeerd worden.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* betreurt dat het niet mogelijk is om een serene discussie te voeren met de minister. Misschien moet hij de reportage opnieuw bekijken. Zijzelf heeft de minister niet geviseerd. Door de montage van een aantal uitspraken van de minister werden de feiten echter wel in een duidelijk kader geplaatst. Zij concentreert zich momenteel op twee dossiers, die onderling samenhangen, namelijk de infrastructuur en de werkingsmiddelen. In verschillende scholen bestaan er schrijnende toestanden. Men kan zich inderdaad afvragen waarom de betrokken school niet eerder een dossier heeft ingediend. Dat heeft te maken met het feit dat de school nu pas beschikt over de dertig percent eigen middelen voor de investering, dankzij een intern solidariteitssysteem binnen de scholengemeenschap. Als ze ingestapt was in het systeem van DBFM, zou ze nu 70 percent van de werkingsmiddelen moeten gebruiken voor de afbetaling of zou ze zelfs de betalingen moeten stopzetten. Nu heeft de school een dossier ingediend en onderzoekt ze ook andere mogelijkheden. Het is immers niet de bedoeling dat de school dichtgaat. Aan de school valt dus niets te verwijten.

3. Indicatieve stemming

De toegewezen decreetsbepalingen en programma's behorende tot het bevoegdheidsdomein Onderwijs worden indicatief aangenomen met 7 stemmen tegen 5 bij 1 onthouding.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Vera CELIS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AGIOn	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
BFT	budgettair fulltime-equivalent
DBFM	Design Build Finance Maintain
ESR	Europees Stelsel van Rekeningen
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
REG	rationeel energiegebruik
tbs	terbeschikkingstelling